

Lucrarea de față cuprinde 9 capitole divizate în paragrafe și subparagrafe. Cunoștințele și capacitățile sunt prezentate în conformitate cu standardul stabilit de curricula în materie, astfel unitățile didactice acoperă capitolele Titlului I din parte specială al Codului de Procedură Penală a Republicii Moldova.

Primul capitol - **SESIZAREA ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ**, permite cititorului să elucideze - aspectele care apropie, precum și cele care deosebesc natura juridică a *plângerii*, *denunțului*, *autodenunțului* și a *autosesizării* în calitate de acte de sesizare a organului de urmărire penală; să clarifice efectele juridice ale *plângerii* sau *denunțul* expediat pe email și semnat electronic; să constate consecințele juridice ale sesizării anonime precum și ale *autodenunțului* făcut de persoana, care nu știe că organul de urmărire penală a început urmărirea penală pe faptul infracțiunii respective; să cunoască acțiunile ce trebuiesc întreprinse de organele de constatare în vederea sesizării organului de urmărire penală, precum și termenul de transmitere a actelor de constatare organului de urmărire penală.

Capitolul II - **VERIFICAREA SESIZĂRILOR ȘI HOTĂRĂRILE ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ**, are în vizor- acțiunile procesuale realizate de organele de constatare în vederea verificării sesizărilor; acțiunile procesuale realizate de organul de urmărire penală până la începerea urmăririi penale; procedura de începere a urmăririi penale; circumstanțe care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală; particularitățile procedurii de începere a urmăririi penale în temeiul plângerii victimei; condițiile generale a urmăririi penale;

Capitolul III consacrat **CARACTERIZĂRII GENERALE A URMĂRIRII PENALE**, - noțiunea, obiectul, sarcinile și limitele urmăririi penale;. organele de urmărire penală și competența lor;. trăsăturile caracteristice urmăririi penale;. condițiile generale de efectuare a urmăririi penale; criteriile de apreciere a termenului rezonabil al urmăririi penale; consecințele juridice ale realizării acțiunilor de urmărire penală și întocmirii actelor procedurale peste termenul prevăzut de lege; esența și conținutul ordonanțelor și proceselor verbale.

Capitolul IV - **DEFĂȘURAREA URMĂRIRII PENALE**, pune în atenția cititorului particularitățile desfășurării acțiunilor de urmărire penală; temeiurile și procedura de disjungere și conexare a cauzelor penale; temeiurile pentru

solicitarea asistenței juridice internațională în materie penală și acțiunile ce urmează întreprinse în acest sens.

Capitolul V - **PUNEREA SUB ÎNVINUIRE ȘI ÎNAINȚAREA ACUZĂRII** conține subiecte precum - natura juridică a statutului procesual al *bănuitului* și al *înviniutului*; punerea sub învinuire și înaintarea acuzării; înaintarea acuzării învinuitului aflat peste hotarele țării, audierea învinuitului; modificarea și completarea învinuirii; valoarea juridică a ordonanței anterioare de punere sub învinuire, după ce învinuirea a fost completată și modificată;

SOLUȚIILE CARE AFECTEAZĂ CONTINUITATEA URMĂRIII PENALE ȘI A PROCESULUI PENAL sunt descrise și comentate în Capitolul VI - temeiurile și natura juridică a deciziilor de *scoatere de sub urmărire, încetare a urmăririi penale și clasare a procesului penal*; acțiunile pasibile a fi realizate după suspendarea urmăririi penale; impactul suspendării urmăririi penale pentru aprecierea termenul rezonabil; reluarea urmăririi penale după scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea procesului penal și după suspendare

Capitolul VII consacrat **TERMINĂRII URMĂRIII PENALE ȘI TRIMITERII CAUZEI ÎN JUDECATĂ** are ca obiect de examinare garanțiile procesuale ce trebuie respectate după anunțarea părților despre terminarea urmăririi penale; acțiunile procurorului privind completarea urmăririi penale, procedura de aducere la cunoștință a materialului de urmărire penală și de soluționare a cererilor; excluderea probelor viciate; condițiile de limitare a termenul de prezentare a materialelor de urmărire penală și de limitare a accesului la unele acte din dosar; structura și conținutul rechizitoriului în calitate de act de sesizare a instanței de judecată.

Capitolul VIII - **PARTICULARITĂȚILE URMĂRIII PENALE ÎN UNELE CATEGORII DE CAUZE PENALE** pune în atenția cititorului aspecte distincte ale urmăririi penale - în cauzele privind minorii în privința persoanelor care au săvârșit infracțiuni în stare de iresponsabilitate sau care s-au îmbolnăvit de o boală psihică după săvârșirea faptelor; a unor infracțiuni flagrante; în cauzele privind infracțiunile săvârșite de persoane juridice; privind acordul de recunoaștere a vinovăției în faza urmăririi penale, precum și ale procedurii de restabilire a documentelor dispărute.

Capitolul IX **CONTROLUL DE CĂTRE PROCUROR AL LEGALITĂȚII LA FAZA URMĂRIII PENALE** elucidează - termenul de contestare a acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și modalitatea de calcul acestui termen; organul competent care examinează plângerile asupra ordonanței emisă de procurorul ierarhic superior; procedura de examinare a plângerilor de către procuror și soluțiile ce pot fi date de către procurorul ierarhic superior, după examinarea plângerilor asupra acțiunilor, inacțiunilor și actelor emise de procurorul care exercită urmărirea penală.

Lucrarea excelează printr-o documentare amplă și pertinentă asupra problematicilor urmăririi penale care sunt întâlnite în practica de aplicare a legii procesual penale. Publicația se distinge de asemenea prin analiza atotcuprinzătoare a reglementărilor și jurisprudenței procesual penale, indiscutabilă de importantă atât pentru formarea specialiștilor din domeniu, cât și pentru dezvoltarea doctrinei procesual penale. Urmare a dezbaterii problematicilor tratate în monografie, autorii fundamentează unele concluzii și sugestii pentru instituirea bunelor practici privind interpretarea și aplicarea normelor de procedură, precum unele recomandări *de lege ferenda*.

Este destinată în egală măsură studenților și masteranzilor facultăților de drept, doctoranzilor, audienților Institutului Național al Justiției dar și procurorilor și ofițerilor de urmărire penală. Lucrarea ar putea să prezinte interes și pentru specialiștii din România în contextul asistenței juridice internaționale în materie penală, dar și din interesul analizei aspectelor de drept comparat.

CAPITOLUL I

SESIZĂREA ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ

1. Considerațiuni preliminare
2. Modurile de sesizare a organului de urmărire penală
 - 2.1. Plângerea
 - 2.2. Denunțul
 - 2.3. Autodenunțul
 - 2.4. Procesul-verbal cu privire la constatarea infracțiunii, întocmit de organele de constatare
 - 2.5. Depistarea nemijlocită de către organul de urmărire penală sau procuror a *bănuielii rezonabile* cu privire la săvârșirea unei infracțiuni
 - 2.6. Modalități speciale de sesizare

1. Considerațiuni preliminare

„Principiul legalității procesului penal impune ca orice organ judiciar să nu poată începe și desfășura activitatea procedurală proprie fără o sesizare”¹, adică organele de urmărire penală și instanța de judecată își încep activitatea doar după ce au fost sesizate printr-unul din modurile de sesizare expres prevăzute de legiuitor².

„Mijlocul prin intermediul căruia este informat organul judiciar despre săvârșirea unei infracțiuni poartă denumirea *de act de sesizare*”³.

Astfel, potrivit art. 1 alin. (1) CPP, „...procesul penal se consideră început **din momentul sesizării sau autosesizării organului competent** (s.a.) despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

¹ Nicolae Volonciu, Andreia Simona Uzlău, Raluca Moroșanu. *Noul cod de procedură penală comentat*. Ediția a II-a, revizuită și adăugită. București. 2015. p. 756.

² Alina Ludmila Băetu, *Actul de sesizare în dreptul procesual penal*. Teză de doctor în drept la specialitatea 554.03 – Drept procesual penal. Chișinău. 2017. p. 43. disponibilă: http://www.cnaa.md/files/theses/2017/51656/alina-ludmila_baetu_thesis.pdf (accesat: 20.10.2020).

³ Ion Neagu. *Tratat de procedură penală. partea specială*. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București. Editura Universul Juridic. 2010, p. 64.

Analiza coroborată a art.1 și a art. 274, 279 CPP permite a face distincție între **începerea procesului penal** și **începerea urmăririi penale**, în calitate de acte de inițiere a unor etape diferite ale procesului, desfășurate succesiv.

Suntem de acord cu profesorul Ig. Dolea, care afirmă că „Nu există un act procedural distinct care ar declanșa procesul penal”¹. „Sesizarea sau autosesizarea servesc ca temei de efectuare a anumitor acțiuni procesuale”².

În literatura de specialitate din România se susține pe bună dreptate că procesul penal se declanșează în momentul sesizării făcute către organele de cercetare, susținându-se că această opinie „... este mai aproape de spiritul și litera legii procesual penale române.”³

În conformitate cu dispozițiile art. 28 alin. (1) CPP, procurorul și organul de urmărire penală au obligația „...de a porni urmărirea penală în cazul în care sunt sesizate, în modul prevăzut de legea procesuală penală, că s-a săvârșit o infracțiune...”

Potrivit art. 55 alin. (4) CPP, „...organul de urmărire penală, concomitent cu înregistrarea sesizării despre aceasta, începe urmărirea penală...”

Conform art. 56 alin. (2) CPP, „Conducătorul organului de urmărire penală exercită controlul asupra efectuării la timp a acțiunilor de descoperire și prevenire a infracțiunilor și asigură înregistrarea, în modul stabilit, a sesizărilor despre săvârșirea infracțiunilor.

Articolul 57 alin. (2) pct. 1) CPP stabilește faptul că „Ofițerul de urmărire penală asigură înregistrarea, în modul stabilit, a sesizării privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni în cazul în care sesizarea nu a fost înregistrată de conducătorul organului de urmărire penală”.

Procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale controlează permanent executarea procedurii de primire și înregistrare a sesizărilor privitor la infracțiuni⁴.

Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și art. 273 CPP dispune „...începerea urmăririi penale...”⁵.

În cazul în care organul de urmărire penală sau procurorul se autosesizează în privința începerii urmăririi penale, el întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate privitor la infracțiunea depistată, apoi, prin ordonanță, dispune începerea urmăririi penale⁶.

¹ Igor Dolea. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ)* Chișinău. Editura Cartea Juridică. 2016. p. 29.

² Igor Dolea, *Op.cit.*, p. 29.

³ Chiriță Cătălin Mihai. *Protecția drepturilor omului în procedura de administrare a probelor în cauzele penale*. Editura Universul Juridic. București. 2019. p. 37.

⁴ A se vedea art. 52 alin. (1) pct. 4) CPP.

⁵ A se vedea art. 274 alin. (1) CPP.

⁶ A se vedea art. 274 alin. (2) CPP.